

Чайові в ресторанному бізнесі в Польщі - як розрахувати та зафіксувати їх

Igor Kyrzewski · 19.09.2025 · Kadry i Płace – Spółki, Kadry i Płace – JDG, Księgowość – JDG, Księgowość – Spółki

1. Форми надання чайових

а) Готівкові чайові, які передаються безпосередньо офіціантові

- Клієнт передає їх безпосередньо співробітнику.
- Найчастіше, це **не проходить через касу або рахунок роботодавця**.
- На практиці вважається, що це дохід співробітника, але податкові органи трактують це інакше:
 - Якщо чайові **не регулюються правилами** і **роботодавець не контролює їх** → це не є доходом для роботодавця, а особистим доходом для співробітника.
 - Якщо чайові **керуються компанією** (наприклад, спільний фонд, поділ за графіком), тоді **дохід виникає для роботодавця**, а надання їх співробітнику є складовою їхньої винагороди.

б) Чайові, додані до рахунка та сплачені карткою

- Вони потрапляють на рахунок ресторану разом з оплатою за послугу.
- **Це завжди є доходом для підприємця**, оскільки гроші формально надходять на рахунок компанії.
- Розрахунок щодо співробітників є статтею в платіжній відомості (оподатковується і підлягає внескам на соціальне забезпечення, так само як і винагорода).

с) Кошик для чайових / Спільна банка в барі

- Збираються на місці, а потім діляться між співробітниками.

- Податкові органи зазвичай вважають, що **це дохід співробітників**, але якщо власник вирішить про розподіл, це може бути класифіковано як дохід компанії.

2. Як легально передати чайові співробітникам?

- **Сценарій А - Прямі готівкові чайові для офіціанта**
 - Роботодавець не фіксує їх.
 - Співробітник повинен звітувати про них у своїй особистій податковій декларації як “інші джерела доходу” (стаття 20, пункт 1 Закону про податок на доходи фізичних осіб).
 - На практиці це трапляється рідко, але це формальне зобов'язання.
- **Сценарій В - Надходження чайових до каси компанії (наприклад, оплата карткою)**
 - Компанія фіксує це як дохід.
 - Потім їх виплачують співробітнику як частину їхньої зарплати або бонусу.
 - Це вимагає додавання податку на доходи фізичних осіб (ПДФО-4) та внесків на соціальне забезпечення.
- **Сценарій С - Спільний фонд чайових**
 - Якщо співробітники ділять їх між собою (без участі роботодавця) → їхній особистий дохід.
 - Якщо розділяє роботодавець → дохід компанії + елемент в платіжній відомості.

3. Бухгалтерські записи

- **Готівкові чайові без контролю роботодавця** → немає зобов'язання фіксувати в бухгалтерії компанії.
- **Чайові через термінал** → фіксуються в спрощених бухгалтерських книгах як дохід від продажів.
- **Розподіл для співробітників** → обліковується як витрати на заробітну плату (рахунок 40х / 23х у повній бухгалтерії).

4. Рекомендації для клієнтів бухгалтерських офісів

1. **Встановіть чітку політику** – уточніть, чи є чайові власністю співробітника або компанії.
2. **Для чайових по картці** – завжди вважайте їх доходом компанії та розраховуйте в платіжній відомості.
3. **Для готівкових чайових** – пам'ятайте, що формально співробітник має зобов'язання звітувати про них у своїй особистій податковій декларації, хоча ринкова практика може відрізнятись.
4. **Ведіть хорошу документацію** – наприклад, внутрішню записку про те, як діляться чайові, щоб уникнути суперечок з податковою службою.
5. **Комунікація зі співробітниками** – поясніть, що для чайових по картці частина "чайових" проходить через податкову облікову систему.

5. Чому виплата чайових по картці “грошима” поза платіжною відомістю є ризикованою

- Якщо чайові надходять на рахунок компанії як частина оплати картою, **вони формально є доходом компанії** і податкові органи очікують, що цей дохід буде зафіксовано та належним чином оброблений при виплаті співробітнику (включаючи податки та внески).
- На практиці податкові органи та податкові консультанти все більше підкреслюють, що безготівкові чайові (картка) не є “приватною” власністю офіціанта, поки вони не відокремлені від транзакцій компанії та не врегульовані згідно з нормами. Це означає — якщо вони проходять через термінал → їх має врегулювати роботодавець.
- Спроба виплатити з каси (готівкою), а потім “повернути собі” банківським переказом з рахунку компанії як витрати → виглядає як спроба уникнути податкових зобов'язань і може бути поставлена під сумнів податковою службою як неналежне зняття коштів / приховування доходу.

6. Реалістичні та безпечні курси дій (рекомендується)

1. Чайові по картці → Компанія → Розрахунок в платіжній відомості (переважно)

1. Фіксуйте надходження як дохід від продажів (термінал).
2. Створіть політику компанії (регуляції) щодо чайових: чи є вони частиною заробітної плати, чи йдуть у спільний фонд, і як вони діляться.
3. Виплачуйте їх співробітникам як “бонус”/додаток у платіжній відомості; розраховуйте ПДФО та внески на соціальне забезпечення відповідно до регуляцій.

2. Спільний фонд (грошове об'єднання) з документацією

1. Чайові терміналу зараховуються на рахунок компанії → фіксуйте надходження. Внесіть гроші у “фонд чайових” та ведіть облік того, хто отримав скільки (наприклад, за годинами/графіками).
2. Щомісяця ви врегульовуєте цей фонд через платіжну відомість, або видаєте внутрішні документи, що підтверджують розподіл (врегульовані як дохід співробітників).

3. Гібридна модель: частина чистого виплачується “на руки”, решта через платіжну відомість — тільки якщо у вас є дуже чіткі, задокументовані принципи, прийняті податковими органами; на практиці вам все одно потрібно оподатковувати більшість з них. (Рекомендується: консультація з податковим консультантом та складання регуляцій).

7. Що з ПДВ?

- Чайові як такі, зазвичай *не* підлягають додатковому ПДВ (ПДВ застосовується до послуг/страв), але спосіб, яким чайові фіксуються в документації по продажу, може потребувати уточнення у випадку перевірки. Якщо чайові лише передаються співробітникам і не збільшують вартість продажу компанії (тобто вони розділені), питання ПДВ є менш принциповим — найважливішими є ПДФО та внески на соціальне

забезпечення. Однак, коли чайові надходять на рахунок компанії і компанія їх виплачує, податкові органи очікують повної прозорості.

8. Ризики “виплати готівкою” без платіжної відомості

- Питання без документальних підтверджень виплат → податкові корекції, відсотки, штрафи.
- Ризик відповідальності роботодавця як платника (відсутність утриманих авансів, відсутність внесків).

9. Що я рекомендую (практично)

1. **Запровадьте просту політику чайових** (хто і за якими правилами ділить, як ми фіксуємо оплату картками та виплати).
2. **Для чайових по картці:** вважайте їх доходом компанії та розраховуйте через платіжну відомість (найпростіше та найменш ризиковано).
3. **Документуйте все** (звітність терміналу, список розподілу, рішення роботодавця).
4. Якщо ви хочете мінімізувати навантаження на співробітників (наприклад, щоб націлити на співробітників з нижчими чистими відрахуваннями), розгляньте структуру бонусів або додаткові пільги, але робіть це через HR/платіжну відомість та податкового консультанта.

Резюме:

- Якщо гроші проходять через компанію → податки та внески на соціальне забезпечення.
- Якщо клієнт дає чайові приватно співробітнику → теоретично зобов'язання співробітника по ПДФО, але поза контролем компанії.

- Найбезпечніша практика: регуляції + повна облікова прозорість для чайових по картках.

TimeGroup · 19.09.2025 · <https://tmgp.pl/uk/knowledge-base/napiwki-w-gastronomii-w-polsce-jak-je-rozliczac-i-ewidencjonowac>